

Polnisch-weltsprachliche Grammatik.

Glamat blefik volapüka plo polänans.

Krótką gramatyką świeckiego języka „Volapük“-a pana plebana
J. M. Schleyer'a (Konstanz, Niemcy). 1888.

Abecadło (lafab).

a, e, i (lipa), *o, u*; *ä* (= e, zegarek), *ö* (= ö niemiecki), *ü* (= é, stér);
b, p; *d, t*; *v* (= w), *f*; *h, q* (= ch); *y* (= j), *g, k*; *l, m, n, r*; *s*,
j (= sz), *c* (= dż), *ç* (= cz), *x* (= ks, taxa), *z* (= c). = 29.

1. Rzeczownik (subsat).

A. Deklinacya (deklin).

Polski:	volapüko:		Polski:	volapüko:	
<i>a. Liczba pojedyncza (banum).</i>			<i>e. Liczba mnoga (plunum).</i>		
Mianownik:	chléb	bod	chleby	bods	
Dopełniacz:	chleba	boda	chlebów	bodas	
Celownik:	chlebowi	bode	chlebom	bodes	
Biernik:	chléb	bodi	chleby	bodis	
Wołacz:	chlebie!	o bod!	chleby!	o bods!	

E. Rodzaj żeński (gen jilik).

Brat	blod	kur	gok
siostra	jiblod	kura	jigok
siostry	jiblods	kury	jigoks.

I. Imiona zdrobniałe (vöds smalama).

ogród	gad	ogródka	gadila
ogródek	gadil	ogródkom	gadiles.

2. Przymiotnik (ladyek).

A. Zakończenie (finam, —ik).

dobrota	gud	dobra matka	mot gudik
dobry	gudik	dobrego ojca	fati gudik.

E. Stopniowanie (plulüenam).

bogaty	liegik	najbogatszy	liegikün
bogatszy	liegikum	najbogatszy król	reg liegikün.

2,087.616 3 - Eop

3. Liczebnik (numavöd).

a. jeden = bal, dwa = tel, trzy = kil, cztery = fol, pięć = lul
sześć = mäl, sied(e)m = vel, ośm = jöl, dziewięć = zül; dziesięć
= bals, dwadzieścia = tels...; sto = tum; tysiąc = mil; milion
= baliön. 1888 = balmil jöltum jölsejöl.

Polski:		volapüko:		Polski:		volapüko:	
e. szesnaście		balsemäl		o. po dwóch		a tel	
sto trzy		baltumekil		u. pojedynczy		balik	
jeden pan		söl bal		ä. dwojka (para)		telet	
dwadzieścia domów		doms tels		ö. raz		balna	
i. czwarty trzewik		juk folid		ü. dwie czwarte		foldils tel	
potrzebie		kilido		b. podwoić		telön.	

4. Zaimki (pönops).

A. Osobiste (pösodik).

a. ja	ob	e. my	obs
ty	ol	wy	ols
on	om	oni	oms
ona	of	one	ofs
ono	os	siebie, się	oks
(niem. män, franc. on)	on	i. (Pan, Pani, niem. Sie)	ons.
siebie, się	ok		

E. Dzierżawcze (labeledik).

a. mój	obik (oba)	e. nasz	obsik (obsa)
twój	olik (ola)	wasz	olsik (olsa)
jego	omik (oma)	ich	f omsik (omsa)
jéj	ofik (ofa)		f ofsik (ofsa)
(rodzaj nijaki)	osik (osa)	swój	oksik (oksa)
	onik (ona)	i. moi	obiks
swój	okik (oka)	nasi	obsiks
(Pan, Pani, niem. Ihr)	onsik (onsa)	naszym	obsikes
		waszych	olsikis.

I. Wskazujące (jonik).

a. ten	at	i. tenże	ot, öt
ta	jiat	o. sam	it
to	atos	taki	som(ik)
e. tamten	et, aèt	drugi	votik
on	ot, ut	wzajemnie	balim votimi...

O. Pytające (säköna).

a. kto?	kim?	i. jaki?	kimik?
co?	kis?	o. gdzie?	kiplad? klap?
e. który?	kiom?	skąd?	kiplada?
która?	kiof? (jikiom?)	jak?	lik(o)?
które?	kios?	kiedy?	kitim?

U. Względne (getefamik).

Polski:	volapüko:	Polski:	volapüko:
a. który	kel	e. którego	kela
która	jikel	któremu	kele
które	kelos	którym	keles...

Ä. Nieokreślne (nefümik).

a. Ktoś	ek	o. każdy	alík
nikt	nek	nieco	bos
e. wszelki	alim, valiks	nic	nos
i. jakikolwiek	sembal	niektórzy	ans
żaden	nonik	mnoży	mödík...

5. Czasownik (velib).

A. Osoby (pösods).

I. Strona czynna (dunafom).

1. Czas terażniejszy (patúp).

a. Liczba pojedyncza (banum).		e. Liczba mnoga (plunum).	
kocham	löfob	kochamy	löfobs
kochasz	löfol	kochacie	löfols
kocha (on)	löfom	kochają (oni)	löfoms
kocha (ona)	löfof	kochają (one)	löfofs
kocha (ono)	löfos	ona kocha się	löfofok
kocha się	löfon	oni kochają się	löfomsok...
Pan kocha	löfons		

E. Czasy (tims).

2. Czas przeszły (fegolüp).

a. kochałem	älöfob
e. ukochałem	elöfob
i. kochałem był	ilöfob

3. Czas przyszły (füdüp).

a. będę kochał	olöfob
e. ukocham	ulöfob

II. Strona bierna (sufafom).

1. jestem (bywam)	
kochany	palöfob
2. a. byłem kochany	pälöfob
e. byłem ukochany	pelöfob
i. byłem ukochany	pilöfob
3. a. będę kochany	polöfob
e. będę ukochany	pulöfob.

I. Foms votik.

1. Pytanie (säk).

kocham?	löföb-lí?

2. Pytanie i zaprzeczenie (säk e noned).

nie kochacie?	no löföls-lí?

3. Tryb rozkazujący (blüdabid).

a. kochaj	löfolöd!
e. kochajcie	löfölsöd!

4. Tryb życzący (vipabid).

obym kochał	löföbös!

5. Imięstów (ladyekabid).

kochający	löföl
kochał	elöföl
kochany	pelöföl.

6. Tryb łączący (mögabid).

abym kochał	(das) löföb-lá.

Polski: volapüko:
7. Tryb warunkowy (stipabid).
 kochałbym löfoböv

Polski: volapüko:
8. Sposób bezokoliczny
(subsatabid).
 kochać löfön.

6. Przysłówki (ladvelibs).

dobry	gudik	tu	is
dobrze	gudiko	dzisiaj	tudel, (adelo)
lepiej	gudikumo	wczoraj	yesdel, (ädelo)
najlepiej	gudiküno	jutro	model, (odelo)...

7. Przyimki (pläpods).

a. gdzie?	kiplad?	e. kędy?	kipladi?
w, we	in	na	in, al
w domu	in dom	na miasto	in (al) zifi...

8. Spójniki (konyuns).

i, a	e (ed)	jeśli	if
ale, lecz	ab	aby	das...

9. Wykrzykniki (linteleks).

cyt! ks! ps!	sö!	biada!	pa! vi!
z drogi	mö! mofö! pladö!	precz!	majö!...

Blufasets.

Dzień dobry!
 Jak się Panu powodzi?
 Czy jest Pan X. w domu?
 Wiész Pan co nowego?
 Nie wiém nic nowego.
 Kto tam?
 Gdzie mieszka Pan X.?
 Która godzina?

Deli gudik!
 Liko stadons?
 Binòm-lí söl X. domo?
 Li-nolons bosì nulik?
 Nolob nosi nulikosa.
 Kim binom is?
 Kiplad lödom söl X.?
 Düp kimid binos?

Konstanz, dnia pierwszego Grudnia 1887 roku.

Ott Eugen, plofed vpa.

ÖNB

+Z210322606